EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 14.10.2022
COM(2022) 681 final

2022/0334 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU SOOVITUS,

millega muudetakse soovitust (EL) 2022/107, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Kui komisjon võttis 25. novembril 2021 vastu ettepaneku, millest sai nõukogu soovitus (EL) 2022/107 (mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal),[1] oli COVID-19 pandeemiaga seotud epidemioloogiline olukord praegusest oluliselt erinev. Sel hetkel oli viiruse probleemne deltavariant liidus endiselt levinud. Enam kui kümme kuud hiljem on väga nakkav omikronvariant saanud eri alamvariantide kujul liidus domineerivaks variandiks[2].

Omikronvariant ei ole nii raskekujuline kui varem täheldatud deltavariant, mida võib vähemalt osaliselt seostada vaktsineerimise ja eelneva nakatumise kaitsva mõjuga[3]. Selle tulemusena ning koos kõrgema kaitsetasemega on surve tervishoiusüsteemidele praegu hallataval tasemel, seda isegi 2022. aasta suvel täheldatud omikron BA.4 ja BA.5 alamvariandi põhjustatud nakkuspuhangu tipu ajal.

Nagu komisjon on pidevalt rõhutanud, ei tohi COVID-19 pandeemiale reageerimiseks kehtestatud vaba liikumise piirangud minna kaugemale sellest, mis on rangelt vajalik rahvatervise kaitseks. Vastavalt soovituse (EL) 2022/107 punktides 1 ja 2 märgitule tuleks kõik sellised piirangud kaotada kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega kohe, kui epidemioloogiline olukord seda võimaldab. 2022. aasta augustiks olid liikmesriigid kaotanud kõik isikute vaba liikumist liidus mõjutavad meetmed, sealhulgas nõude, et reisijatel peab olema ELi digitaalne COVID-tõend.

Praeguse olukorra arvesse võtmiseks teeb komisjon ettepaneku kohandada soovituses (EL) 2022/107 esitatud lähenemisviisi. Eelkõige tuleks soovituses rõhutada, et põhimõtteliselt ei tohiks liikmesriigid pandeemia praeguses etapis kehtestada isikute vabale liikumisele pandeemiaga seotud piiranguid rahvatervise kaalutlustel. 2022. aasta suvine puhang näitab, kuidas suur viiruse levik pärast uue murettekitava variandi tekkimist ei pruugi põhjustada märkimisväärset survet riikide tervishoiusüsteemidele. See rõhutab ettevaatliku lähenemisviisi tähtsust reisipiirangute kehtestamise üle kaalumisel, võttes arvesse juhtumite arvu või uue variandi olemasolu.

Samal ajal, nagu märkis komisjon oma 2. septembri 2022. aasta teatises[4], ei ole üleilmne COVID-19 pandeemia lõppenud. Välistada ei saa uusi nakkuspuhanguid, mis võivad epidemioloogilist olukorda halvendada, sealhulgas uue murettekitava variandi tekkimise tõttu. Nagu Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC) 7. oktoobril 2022 teatas, osutab epidemioloogiline olukord nakkuse suurenemisele enamikes liikmesriikides, kuid mitte muutustele ringlevate variantide levikus[5]. Seepärast kutsus komisjon liikmesriike üles jätkama valmisolekualaste jõupingutuste koordineerimist kõikjal liidus. Nende jõupingutuste osana pikendasid Euroopa Parlament ja nõukogu 29. juunil 2022 ELi digitaalset COVID-tõendit käsitleva määruse (EL) 2021/953 kohaldamisaega kuni 30. juunini 2023[6].

---

1 ELT L 18, 27.1.2022, lk 110.

2 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern

3 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-evidence/clinical

4 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi sammud võitluses COVID-19 vastu: valmistumine sügiseks ja 2023. aasta talveks“ (COM(2022) 452 final).

5 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews

6 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/1034, millega muudetakse määrust (EL) 2021/953, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaktsineerimis-,

ELi digitaalse COVID-tõendi raamistiku laiendamisega tagatakse, et liidu kodanikel on jätkuvalt võimalik kasutada koostalitlusvõimelisi ja vastastikku tunnustatud COVID-19 vaktsineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendeid olukordades, kus liikmesriigid võivad pidada vajalikuks taaskehtestada ajutiselt teatavad rahvatervisest tulenevad vaba liikumise piirangud. Samal ajal on oluline rõhutada, et määrus (EL) 2021/953 ei kohusta liikmesriike nõudma vaba liikumise õiguse kasutamise raames vaktsineerimise, testimise või läbipõdemise staatuse tõendamist[7].

Kui liikmesriik leiab, et epidemioloogilise olukorra tõsise halvenemise tõttu on vaba liikumise piirangud rahvatervise kaitsmiseks siiski vajalikud ja proportsionaalsed, peaksid need piirangud piirduma nõudega, et reisijatel peab olema kehtiv ELi digitaalne COVID-tõend. Selleks et teha kindlaks, kas tegemist on epidemioloogilise olukorra tõsise halvenemisega, peaksid liikmesriigid võtma eelkõige arvesse COVID-19 tõttu oma tervishoiusüsteemile avalduvat survet, eelkõige haigla- ja intensiivravipatsientide arvu. Sellega seoses avaldab ECDC epidemioloogilise olukorra muutuse kohta asjakohaseid andmeid[8].

Liikmesriigid peaksid hindama ka seda, kas selliste piirangutega saavutatakse tõenäoliselt positiivne mõju epidemioloogilisele olukorrale, sealhulgas riiklikele tervishoiusüsteemidele avalduva surve märkimisväärne vähenemine, arvestades, et riigisisesed tegurid mõjutavad tavaliselt epidemioloogilist olukorda rohkem kui piiriülene reisimine. Sellistes olukordades võivad riigisisesed leevendusmeetmed, nagu maskide kandmine, ruumide ventileerimine ja füüsilise distantsi hoidmine, erinevalt reisipiirangutest COVID-19 levikut tõhusalt aeglustada, kui neid rakendatakse varakult ja terviklikult ning ühiskond neid piisavalt rakendab[9].

Seoses võimaliku nõudega omada kehtivat ELi digitaalset COVID-tõendit peaksid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/1034[10] tehtud muudatused kajastuma soovituses (EL) 2022/107. Esiteks tuleks täpsustada, et vaba liikumise piirangutest loobumiseks võivad teised liikmesriigid aktsepteerida COVID-19 vaktsiinide kliinilistes uuringutes osalevatele isikutele välja antud ELi digitaalseid COVID-tõendeid. Selleks et hõlbustada WHO erakorralise kasutusloa menetluse läbinud COVID-19 vaktsiini saanud liidu kodanike vaba liikumist, tuleks liikmesriikidel samuti soovitada aktsepteerida ELi digitaalseid COVID-tõendeid, mis on välja antud pärast selliste vaktsiinide manustamist. Lisaks saab nüüd välja anda testimis- ja läbipõdemistõendeid laboratoorsete antigeenianalüüside alusel.

---

testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (ELT L 173, 30.6.2022, lk 37). Koos nimetatud määrusega võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/1035, millega muudetakse määrust (EL) 2021/954, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaktsineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik seoses kolmandate riikide kodanikega, kes seaduslikult viibivad või elavad COVID-19 pandeemia ajal liikmesriikide territooriumil (ELT L 173, 30.6.2022, lk 46).

7 Vt ka määruse (EL) 2021/953 põhjendus 14. „Käesolev määrus on mõeldud hõlbustama proportsionaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtte kohaldamist vaba liikumise piirangutele COVID-19 pandeemia ajal, püüdes samal ajal tagada rahvatervise kõrgel tasemel kaitse. Seda ei tuleks käsitada COVID-19 pandeemia ajal vaba liikumise või muude põhiõiguste piirangute kehtestamise hõlbustamise või soodustamisena, arvestades nende kahjulikku mõju liidu kodanikele ja ettevõtetele“.

8 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews

9 Vt ka komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „COVID-19 – EL-i valmisoleku ja reageerimisvõime säilitamine: vaade tulevikku“ (COM(2022)190 final).

10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/1034, millega muudetakse määrust (EL) 2021/953, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaktsineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (ELT L 173, 30.6.2022, lk 37).

Arvestades nende konkreetset olukorda või põhiülesannet, ei tohiks teatavatelt reisijate kategooriatelt nõuda, et neil oleks ELi digitaalne COVID-tõend. Praegust julgeolekuolukorda silmas pidades on oluline, et sellesse loetellu kuuluksid sõnaselgelt diplomaadid, rahvusvaheliste organisatsioonide töötajad, rahvusvaheliste organisatsioonide kutsutud isikud, kelle füüsiline kohalolek on vajalik nende organisatsioonide nõuetekohaseks toimimiseks, sõjaväelased, humanitaarabitöötajad ja elanikkonnakaitsetöötajad. See loetelu peaks sisaldama ka nõukogu rakendusotsuse (EL) 2022/382[11] artikliga 2 hõlmatud isikuid ja olema kooskõlas komisjoni ettepanekuga nõukogu soovituse kohta, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi liitu reisimisel COVID-19 pandeemia ajal[12]. Samal ajal peaks liikmesriikidel olema võimalus pakkuda neile isikute kategooriatele vaktsineerimist ja testimist.

Uutele tekkivatele SARS-CoV-2 variantidele kiiresti reageerimiseks tuleks säilitada nn hädapidurimehhanism juhuks, kui tuleb võtta täiendavaid meetmeid lisaks ELi digitaalsele COVID-tõendile. Eespool kirjeldatud muudatustega kooskõlla viimiseks tuleks täpsustada, et hädapidurimehhanismi võiks kasutada uue SARS-CoV-2 murettekitava või uurimisaluse variandi tekkimise korral, et aeglustada selle levikut reisipiirangute abil, et saada lisaaega haiglate vastuvõtuvõimekuse suurendamiseks ning käivitada vaktsiinide väljatöötamine. Seda võib kasutada ka olukordades, kus epidemioloogiline olukord halveneb kiiresti ja tõsiselt viisil, mis osutab uue SARS-CoV-2 murettekitava või huvipakkuva variandi tekkimisele.

Kui liikmesriik kehtestab kehtiva ELi digitaalse COVID-tõendi esitamise nõude või kui ta võtab lisameetmeid kooskõlas hädapidurimehhanismiga, peaks ta sellest viivitamata teavitama komisjoni ja teisi liikmesriike kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva ELi integreeritud korra (IPCR) võrgustiku kaudu ning esitama teabe selliste reisipiirangute põhjuste, eeldatava mõju, jõustumise ja kestuse kohta. See peaks sisaldama teavet selle kohta, kuidas selliste reisipiirangute kehtestamine on kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega, näiteks asjaomase liikmesriigi erilise geograafilise asukoha või tema tervishoiusüsteemi erilise haavatavuse tõttu.

SARS-CoV-2 murettekitavate või uurimisaluste variantide tekke ja leviku kohta õigeaegse, asjakohase ja representatiivse teabe saamiseks peaksid liikmesriigid hindama SARS-CoV-2 eri variantide levikut kogukonnas, valides järjendamiseks representatiivsed valimid, tegema geneetilise iseloomustamise ja teatama variantide tüpiseerimise tulemustest kooskõlas ECDC avaldatud järjendamissuunistega[13].

Samuti on oluline tagada, et teave mis tahes uute meetmete kohta oleks võimalikult varakult avalikult kättesaadav. Nagu komisjon oma 2. septembri 2022. aasta teatises märkis, peaksid liikmesriigid tegema kõik endast oleneva tagamaks, et potentsiaalsed reisijad oleksid hästi informeeritud võimalikest reisipiirangutest, millega nad võivad teise ELi/EMP liikmesriiki sisenemisel kokku puutuda. ELi veebiplatvorm „Re-Open EU“[14] on jätkuvalt peamine teabeallikas igaühele, kes reisib ELis.

Komisjon teeb ka ettepaneku kaotada pärast nõukogu soovituse (EL) 2020/1475[15] vastuvõtmist 2020. aasta oktoobris ECDC avaldatud valgusfoorikaart[16]. Epidemioloogilisi

---

11 Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

12 COM(2022) 680 final.

13 https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/methods-detection-and-characterisation-sars-cov-2-variants-second-update

14 https://reopen.europa.eu/

15 Nõukogu 13. oktoobri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemiale reageerimisel (ELT L 337, 14.10.2020, lk 3).

muutusi silmas pidades kohandati kaardi koostamise metoodikat 2021. aasta veebruaris[17], 2021. aasta juunis[18] ja 2022. aasta jaanuaris[19]. Selle viimases versioonis kasutati 14-päevast teatamise määra, mida võrreldi vaktsineerituse taseme suhtes, ja see põhines deltavariandiga saadud kogemustel. Omikronvariandi põhjustatud nakatumiste suur arv tõi aga kaasa selle, et suur osa kaardist oli tähistatud tumepunasega, kuigi kõik liikmesriigid olid oma vaba liikumise piirangud kaotanud. Lisaks kohandasid liikmesriigid oma testimiskorda, mille tagajärjel tekkis mitu tumehalli piirkonda, kuna teatatud testimismäärad olid langenud allapoole soovituses (EL) 2022/107 kehtestatud künnist. Selline testimisstrateegiate nihkumine elanikkonda esindava valimi suunas lähitulevikus ei muutu. Selle tulemusena ei kujutanud valgusfoorikaart liidu muutunud epidemioloogilist olukorda enam piisava täpsusega. Pärast arutelusid liikmesriikide ja komisjoniga peatas ECDC juba 2022. aasta juulis ajutiselt kaardi avaldamise.

Sellest tulenevalt teeb komisjon ettepaneku jätta koos valgusfoorikaardiga välja viited konkreetsetele lisameetmetele, mida kohaldatakse tumepunasest piirkonnast saabuvate isikute suhtes. Igal juhul jätkab ECDC andmete avaldamist asjakohaste epidemioloogiliste näitajate kohta[20]. Sellega tagatakse jätkuv võimalus võrrelda epidemioloogilist olukorda eri piirkondades, eelkõige epidemioloogilise olukorra halvenemise korral.

Vaba liikumise õiguse kasutamise lisatingimuseks on ka reisija asukoha vormide kohustuslik esitamine ELi-sisese reisimise kontekstis kontaktide jälgimise eesmärgil. Selline nõue on seega põhjendatud ainult siis, kui see on vajalik ja proportsionaalne. Eelkõige ei tohiks liikmesriigid nõuda reisija asukoha vormi esitamist reisijatelt, kes kasutavad isiklikku transporti, liikugu nad siis auto, jalgrattaga või jalgsi. Selle põhjuseks on asjaolu, et neil on kindlasti väiksem kokkupuuteoht kui ühistranspordi kasutajatel ja nad tunnevad tavaliselt oma reisikaaslasi.

Samal ajal, juhul kui liikmesriigid peaksid soovima aktiveerida piiriüleste reisijate kontaktide jälgimise, on olemas ühised vahendid, näiteks ELi digitaalne reisija asukoha vorm ja reisija asukoha andmevahetusplatvorm, millega vahetada reisijate andmeid nende kontaktide jälgimise suutlikkuse parandamiseks, piirates samal ajal reisijate ja transpordiettevõtjate koormust. Reisija asukoha vormi esitamise vajaduse vältimiseks võiksid liikmesriigid võimaluse korral riigisisese õiguse alusel ja kooskõlas andmekaitsenormidega kaaluda kontaktide jälgimiseks ka olemasolevate reisijaandmete kasutamist.

Komisjon jätkab ECDC toetusel soovituse (EL) 2022/107 korrapärast läbivaatamist. Vajaduse korral esitab komisjon uusi epidemioloogilisi muutusi silmas pidades täiendavaid muudatusettepanekuid.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesoleva soovituse eesmärk on rakendada kehtivaid sätteid, mis on seotud rahvatervise huvidest tulenevate liikumisvabaduse piirangutega.

---

16 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/weekly-maps-coordinated-restriction-free-movement

17 Nõukogu 1. veebruari 2021. aasta soovitus (EL) 2021/119, millega muudetakse soovitust (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemiale reageerimisel (ELT L 36I, 2.2.2021, lk 1).

18 Nõukogu 14. juuni 2021. aasta soovitus (EL) 2021/961, millega muudetakse soovitust (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemiale reageerimisel (ELT L 213I, 16.6.2021, lk 1).

19 Soovitus (EL) 2022/107.

20 https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/country-overviews

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolev soovitus on kooskõlas liidu muu poliitikaga, sealhulgas rahvatervise ja sisepiirikontrolliga seotud poliitikaga.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Euroopa Liidu toimimise leping (edaspidi „ELi toimimise leping“), eriti selle artikli 21 lõige 2, artikli 168 lõige 6 ja artikkel 292.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Nõukogu saab ELi toimimise lepingu artikli 292 alusel võtta vastu soovitusi. Selle sätte kohaselt teeb nõukogu otsuse komisjoni ettepaneku põhjal kõigil neil juhtudel, mille puhul aluslepingutes on sätestatud, et ta võtab õigusakti vastu komisjoni ettepaneku põhjal.

See kehtib praeguses olukorras, kuna on vaja järjekindlat lähenemisviisi, et hoida ära häireid, mida põhjustavad ühepoolsed ja ebapiisavalt koordineeritud meetmed, mis piiravad vaba liikumist liidus. ELi toimimise lepingu artikli 21 lõikes 1 on sätestatud, et igal liidu kodanikul on õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil, kui aluslepingutega ja nende rakendamiseks võetud meetmetega kehtestatud piirangutest ja tingimustest ei tulene teisiti. Kui selle eesmärgi saavutamiseks osutub vajalikuks liidu meede, võivad Euroopa Parlament ja nõukogu seadusandliku tavamenetluse kohaselt võtta vastu sätteid kõnealuste õiguste kasutamise hõlbustamiseks.

Artikli 168 lõike 6 kohaselt võib nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal võtta vastu ka soovitusi, et tagada kogu liidu poliitika ja meetmete kindlaksmääratlemisel ja rakendamisel inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse.

- **Proportsionaalsus**

Ühepoolsete või kooskõlastamata meetmete vastuvõtmine toob tõenäoliselt kaasa ebajärjekindlad ja killustatud vaba liikumise piirangud, mis tekitavad ebakindlust liidu kodanikele nende liidu õiguste kasutamisel. Ettepanek ei lähe kaugemale sellest, mis on kavandatud eesmärgi saavutamiseks vajalik ja proportsionaalne.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ettepanekus võetakse arvesse liikmesriikidega korrapäraselt peetud arutelusid, kättesaadavat teavet epidemioloogilise olukorra muutumise kohta ning asjakohaseid kättesaadavaid teaduslikke tõendeid.

- **Mõjuhinnang**

Ei kohaldata.

- **Põhiõigused**

Liikumisvabadus on Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 45 sätestatud põhiõigus. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele

eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi. Harta artikliga 21 on aluslepingute kohaldamisala piires keelatud piirangute seadmine kodakondsuse alusel.

Liidus rahvatervise kaalutlustel seatud vaba liikumise piirangud peavad olema proportsionaalsed ning põhinema objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel. Need peavad olema sobivad taotletava eesmärgi saavutamise tagamiseks ega tohi minna kaugemale sellest, mis on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks.

4. MÕJU EELARVELE

Puudub.

5. MUU TEAVE

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Tehakse ettepanek muuta soovitust (EL) 2022/107 järgmiselt.

– Pandeemiaga seotud vaba liikumise piirangute, sealhulgas ELi digitaalse COVID-tõendi omamise kohustuse puudumine peaks olema normiks.

– Kui epidemioloogilise olukorra tõsise halvenemise korral on vaba liikumise piirangud rahvatervise kaitsmiseks siiski vajalikud ja proportsionaalsed, peaksid need piirduma nõudega, et isikul peab olema ELi digitaalne COVID-tõend, ning sellest kohustusest peaksid olema vabastatud vältimatu reisivajadusega inimesed, lapsed ja piiriülesed töötajad. Kui liikmesriik kehtestab sellised piirangud, peaks ta esitama komisjonile ja teistele liikmesriikidele kiiresti teabe põhjuste, eeldatava mõju, jõustumise ja kestuse kohta ning kaotama need piirangud niipea, kui epidemioloogiline olukord seda võimaldab. Selliseid piiranguid tuleks arutada kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva integreeritud korra (IPCR) võrgustikus, sealhulgas selleks, et tagada kooskõla kolmandatest riikidest reisimist käsitlevate reeglitega.

– Liikmesriigid peaksid aktsepteerima vaktsineerimistõendeid, mis on välja antud kooskõlas määrusega (EL) 2021/953 WHO erakorralise kasutusloa menetluse läbinud COVID-19 vaktsiini kohta. Liikmesriigid võivad aktsepteerida ka vaktsineerimistõendeid, mis on välja antud vaktsiinide kliinilistes uuringutes osalejatele vastavalt määruse (EL) 2021/953 artikli 5 lõikele 5.

– Testimistõendeid käsitlev punkt hõlmab ka tõendeid, mis põhinevad laboratoorsetel antigeenianalüüsidel, mis on kantud määruses (EL) 2021/953 sätestatud ELi ühisesse COVID-19 antigeenitestide loetellu.

– Läbipõdemistõendeid käsitlev punkt piirdub ristviidetega määrusele (EL) 2021/953, pidades silmas ka võimalust anda välja selliseid tõendeid antigeenitestide alusel, mis on kehtestatud komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2022/256[21].

– Vältimatu reisivajadusega inimeste loetelu peaks hõlmama ka diplomaate, rahvusvaheliste organisatsioonide töötajaid või nende kutsutud isikuid, sõjaväelasi, humanitaarabitöötajaid, elanikkonnakaitsetöötajaid ja nõukogu rakendusotsuse (EL) 2022/382 artikliga 2 hõlmatud isikuid ning olema kooskõlas loeteluga, mis on esitatud nõukogu soovituses kolmandatest riikidest reisimise kohta.

[21] Komisjoni 22. veebruari 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/256, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/953 seoses antigeeni kiirtestil põhineva läbipõdemistõendi väljastamisega (ELT L 42, 23.2.2022, lk 4).

– Täiendavaid meetmeid võiks võtta hädapidurimehhanismi raames, et tagada koordineeritud lähenemisviis uue SARS-CoV-2 murettekitava või uurimisaluse variandi tekkimise korral.

– Liikmesriigid peaksid hindama SARS-CoV-2 eri variantide levikut kogukonnas, valides järjendamiseks representatiivsed valimid, tegema geneetilise iseloomustamise ja teatama variantide tüpiseerimise tulemustest kooskõlas ECDC avaldatud järjendamissuunistega.

– Kui liikmesriik käivitab uue SARS-CoV-2 murettekitava või uurimisaluse variandi tekkimise tõttu hädapidurimehhanismi, ei tohiks ta nõuda olulist ülesannet täitvatelt reisijatelt, vältimatu reisivajadusega reisijatelt või piiriülestelt töötajatelt karantiini või eneseisolatsiooni jäämist.

– Jäetakse välja soovituse lisas esitatud ELi valgusfoorikaart ja asjakohased viited punktides 17–19, sealhulgas vastavad viited tumepunastele piirkondadele.

– Reisija asukoha vormi käsitlevat punkti kohandatakse, et viia see kooskõlla komisjoni 2. septembri 2022. aasta teatisega ja soovitada liikmesriikidel mitte nõuda reisija asukoha vormi esitamist isiklikku transpordiga või jalgsi reisimise korral.

2022/0334 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU SOOVITUS,

millega muudetakse soovitust (EL) 2022/107, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 21 lõiget 2, artikli 168 lõiget 6 ning artikli 292 esimest ja teist lauset,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) 25. jaanuaril 2022 võttis nõukogu vastu soovituse (EL) 2022/107, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal ning millega asendatakse soovitus (EL) 2020/1475[1]. Soovituses (EL) 2022/107 järgitakse COVID-19 pandeemiaga seotud vaba liikumise piirangute puhul isikupõhist lähenemisviisi, nähes ette, et isiku suhtes, kellel on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/953[2] alusel välja antud kehtiv tõend (edaspidi „ELi digitaalne COVID-tõend“), ei tohiks põhimõtteliselt kohaldada täiendavaid piiranguid, nagu testid või karantiin, olenemata tema lähtekohast liidus. Isikutelt, kellel ei ole kehtivat ELi digitaalset COVID-tõendit, võidakse nõuda testi tegemist enne saabumist või mitte hiljem kui 24 tundi pärast saabumist. Soovituses (EL) 2022/107 kohandati ka nõukogu soovitusega (EL) 2020/1475[3] kehtestatud ning Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse iganädalase epidemioloogilist olukorda kogu liidus piirkondlikul tasandil näitava valgusfoorikaardi koostamise metoodikat.

(2) 25. novembril 2021, kui komisjon võttis vastu ettepaneku, millest sai soovitus (EL) 2022/107,[4] oli COVID-19 pandeemiaga seotud epidemioloogiline olukord praegusest oluliselt erinev. Sel hetkel oli viiruse probleemne deltavariant liidus endiselt levinud. Enam kui kümme kuud hiljem on väga nakkav omikronvariant saanud eri alamvariantide kujul liidus domineerivaks variandiks.

---

1 Nõukogu 25. jaanuari 2022. aasta soovitus (EL) 2022/107, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal ning millega asendatakse soovitus (EL) 2020/1475 (ELT L 18, 27.1.2022, lk 110).

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/953, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaktsineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (ELT L 211, 15.6.2021, lk 1).

3 Nõukogu 13. oktoobri 2020. aasta soovitus (EL) 2020/1475, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi vaba liikumise piiramisele COVID-19 pandeemiale reageerimisel (ELT L 337, 14.10.2020, lk 3).

4 Ettepanek võtta vastu nõukogu soovitus, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal ning millega asendatakse soovitus (EL) 2020/1475 (COM(2021) 749 final).

(3) Omikronvariant ei ole nii raskekujuline kui varem täheldatud deltavariant, mida võib vähemalt osaliselt seostada vaktsineerimise ja eelneva nakatumise kaitsva mõjuga[5]. Selle tulemusena ning koos vaktsineerimisest ja eelnevast nakatumisest tuleneva kõrgema kaitsetasemega on surve tervishoiusüsteemidele praegu hallataval tasemel, seda isegi 2022. aasta suvel täheldatud omikron BA.4 ja BA.5 alamvariandi põhjustatud nakkuspuhangu tipu ajal.

(4) COVID-19 pandeemiale reageerimiseks kehtestatud vaba liikumise piirangud ei tohi minna kaugemale sellest, mis on rangelt vajalik rahvatervise kaitseks. Vastavalt soovituse (EL) 2022/107 punktides 1 ja 2 märgitule tuleks kõik sellised piirangud kaotada kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega kohe, kui epidemioloogiline olukord seda võimaldab. 2022. aasta augustiks olid kõik liikmesriigid kaotanud kõik isikute vaba liikumist liidus mõjutavad meetmed, sealhulgas nõude, et reisijatel peab olema ELi digitaalne COVID-tõend.

(5) Seepärast tuleks soovituses (EL) 2022/107 esitatud lähenemisviisi kohandada. Eelkõige tuleks seda soovitust kohandada selliselt, et liikmesriigid ei tohiks põhimõtteliselt kehtestada isikute vabale liikumisele rahvatervise kaalutlustel pandeemiaga seotud piiranguid. 2022. aasta suvine puhang näitab, kuidas suur viiruse levik pärast uue murettekitava variandi tekkimist ei pruugi põhjustada märkimisväärset survet riikide tervishoiusüsteemidele. See rõhutab ettevaatliku lähenemisviisi tähtsust isikute vaba liikumise suhtes piirangute kehtestamise kaalumisel, võttes arvesse juhtumite arvu või uue variandi olemasolu.

(6) Samal ajal ei ole üleilmne COVID-19 pandeemia veel lõppenud. Välistada ei saa uusi nakkuspuhanguid, mis võivad epidemioloogilist olukorda halvendada, sealhulgas uue murettekitava variandi tekkimise tõttu. Seega on oluline jätkata valmisolekualaste jõupingutuste koordineerimist kõikjal liidus. Nende jõupingutuste osana pikendasid Euroopa Parlament ja nõukogu 29. juunil 2022 ELi digitaalset COVID-tõendit käsitleva määruse (EL) 2021/953 kohaldamisaega kuni 30. juunini 2023.

(7) ELi digitaalse COVID-tõendi raamistiku laiendamisega tagatakse, et liidu kodanikel on jätkuvalt võimalik kasutada koostalitlusvõimelisi ja vastastikku tunnustatud COVID-19 vaktsineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendeid olukordades, kus liikmesriigid võivad pidada vajalikuks taaskehtestada ajutiselt teatavad rahvatervisest tulenevad vaba liikumise piirangud. Samal ajal on oluline rõhutada, et määrus (EL) 2021/953 ei kohusta liikmesriike nõudma vaba liikumise õiguse kasutamise raames vaktsineerimise, testimise või läbipõdemise staatuse tõendamist.

(8) Kui liikmesriik leiab, et epidemioloogilise olukorra tõsise halvenemise tõttu on vaba liikumise piirangud rahvatervise kaitsmiseks siiski vajalikud ja proportsionaalsed, peaksid need piirangud piirduma nõudega, et reisijatel peab olema kehtiv ELi digitaalne COVID-tõend. Eelkõige ei tohiks liidu piires reisivatelt isikutelt, kellel on kehtiv ELi digitaalne COVID-tõend, nõuda sellistes olukordades karantiini või eneseisolatsiooni jäämist või täiendavat testimist. Selleks et teha kindlaks, kas tegemist on epidemioloogilise olukorra tõsise halvenemisega, peaksid liikmesriigid võtma eelkõige arvesse COVID-19 tõttu oma tervishoiusüsteemile avalduvat survet, eelkõige haigla- ja intensiivravipatsientide arvu. Selles kontekstis avaldab Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC) epidemioloogilise olukorra arengu kohta asjakohaseid andmeid.

[5] https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-evidence/clinical

(9) Liikmesriigid peaksid hindama ka seda, kas selliste piirangutega saavutatakse tõenäoliselt positiivne mõju epidemioloogilisele olukorrale, sealhulgas riiklikele tervishoiusüsteemidele avalduva surve märkimisväärne vähenemine, arvestades, et riigisisesed tegurid mõjutavad tavaliselt epidemioloogilist olukorda rohkem kui piiriülene reisimine. Sellistes olukordades võivad riigisisesed leevendusmeetmed, nagu maskide kandmine, ruumide ventileerimine ja füüsilise distantsi hoidmine, erinevalt reisipiirangutest COVID-19 levikut tõhusalt aeglustada, kui neid rakendatakse varakult ja terviklikult ning ühiskond neid piisavalt rakendab[6].

(10) Seoses võimaliku nõudega omada kehtivat ELi digitaalset COVID-tõendit peaksid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2022/1034[7] määruses (EL) 2021/953 tehtud muudatused kajastuma soovituses (EL) 2022/107. Esiteks tuleks mainida, et vaba liikumise piirangutest loobumiseks võivad teised liikmesriigid aktsepteerida COVID-19 vaktsiinide kliinilistes uuringutes osalevatele isikutele välja antud ELi digitaalseid COVID-tõendeid. Selleks et hõlbustada WHO erakorralise kasutusloa menetluse läbinud COVID-19 vaktsiini saanud liidu kodanike vaba liikumist, soovitatakse liikmesriikidel aktsepteerida ELi digitaalseid COVID-tõendeid, mis on välja antud pärast selliste vaktsiinide manustamist. Lisaks saab nüüd välja anda testimis- ja läbipõdemistõendeid laboratoorsete antigeenianalüüside alusel.

(11) Arvestades nende konkreetset olukorda või põhiülesannet, ei tohiks teatavatelt reisijate kategooriatelt nõuda, et neil oleks ELi digitaalne COVID-tõend. Praegust julgeolekuolukorda silmas pidades on oluline, et sellesse loetellu kuuluksid sõnaselgelt diplomaadid, rahvusvaheliste organisatsioonide töötajad, rahvusvaheliste organisatsioonide kutsutud isikud, kelle füüsiline kohalolek on vajalik nende organisatsioonide nõuetekohaseks toimimiseks, sõjaväelased, humanitaarabitöötajad ja elanikkonnakaitsetöötajad. See loetelu peaks sisaldama ka nõukogu rakendusotsuse (EL) 2022/382[8] artikliga 2 hõlmatud isikuid ning olema kooskõlas nõukogu soovitusega (EL) 2022/XXXX[9]. Samal ajal peaks liikmesriikidel olema võimalus pakkuda neile isikute kategooriatele vaktsineerimist ja testimist.

(12) Uutele tekkivatele SARS-CoV-2 variantidele kiiresti reageerimiseks tuleks säilitada nn hädapidurimehhanism, st võimalus võtta lisaks ELi digitaalsele COVID-tõendile ka muid meetmeid. Seda hädapidurimehhanismi saaks kasutada uue SARS-CoV-2 murettekitava või uurimisaluse variandi tekkimise korral, et aeglustada selle levikut reisipiirangute abil, et saada lisaaega haiglate vastuvõtuvõimekuse suurendamiseks ning käivitada vaktsiinide väljatöötamine. Seda võib kasutada ka olukordades, kus epidemioloogiline olukord halveneb kiiresti ja tõsiselt viisil, mis osutab uue SARS-CoV-2 murettekitava või huvipakkuva variandi tekkimisele.

---

6 Vt ka komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „COVID-19 – EL-i valmisoleku ja reageerimisvõime säilitamine: vaade tulevikku“ (COM(2022)190 final).

7 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. juuni 2022. aasta määrus (EL) 2022/1034, millega muudetakse määrust (EL) 2021/953, millega kehtestatakse koostalitlusvõimeliste COVID-19 vaktsineerimis-, testimis- ja läbipõdemistõendite (ELi digitaalne COVID-tõend) väljaandmise, kontrollimise ja aktsepteerimise raamistik, et hõlbustada vaba liikumist COVID-19 pandeemia ajal (ELT L 173, 30.6.2022, lk 37).

8 Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

9 Nõukogu soovitus (EL) 2022/XXXX, mis käsitleb koordineeritud lähenemisviisi liitu reisimisel COVID-19 pandeemia ajal ning millega asendatakse nõukogu soovitus (EL) 2020/912 (ELT L XX, Y.Z.2022, lk XX).

(13) Kui liikmesriik kehtestab kehtiva ELi digitaalse COVID-tõendi esitamise nõude või kui ta võtab lisameetmeid kooskõlas hädapidurimehhanismiga, peaks ta sellest viivitamata teavitama komisjoni ja teisi liikmesriike kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva ELi integreeritud korra (IPCR) võrgustiku kaudu ning esitama teabe selliste reisipiirangute põhjuste, eeldatava mõju, jõustumise ja kestuse kohta. See peaks sisaldama teavet selle kohta, kuidas selliste reisipiirangute kehtestamine on kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttega, näiteks asjaomase liikmesriigi erilise geograafilise asukoha või tema tervishoiusüsteemi erilise haavatavuse tõttu. Samuti peaks see tagama kooskõla kolmandatest riikidest reisimist käsitlevate reeglitega.

(14) SARS-CoV-2 murettekitavate või uurimisaluste variantide tekke ja leviku kohta õigeaegse, asjakohase ja representatiivse teabe saamiseks peaksid liikmesriigid hindama SARS-CoV-2 eri variantide levikut kogukonnas, valides järjendamiseks representatiivsed valimid, tegema geneetilise iseloomustamise ja teatama variantide tüpiseerimise tulemustest kooskõlas Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse avaldatud järjendamissuunistega[10].

(15) Samuti on oluline tagada, et teave mis tahes uute meetmete kohta oleks võimalikult varakult avalikult kättesaadav. Nagu komisjon oma 2. septembri 2022. aasta teatises[11] märkis, peaksid liikmesriigid tegema kõik endast oleneva tagamaks, et potentsiaalsed reisijad oleksid hästi informeeritud võimalikest reisipiirangutest, millega nad võivad teise ELi/EMP liikmesriiki sisenemisel kokku puutuda. ELi veebiplatvorm „Re-open EU“ on jätkuvalt peamine teabeallikas igaühele, kes reisib ELis.

(16) Pärast soovituse (EL) 2020/1475 vastuvõtmist 2020. aasta oktoobris on asjakohane lõpetada Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse avaldatud valgusfoorikaardi kasutamine. Epidemioloogilisi muutusi silmas pidades kohandati kaardi koostamise metoodikat mitu korda. Selle viimases versioonis kasutati 14-päevast teatamise määra, mida võrreldi vaktsineerituse taseme suhtes, ja see põhines deltavariandiga saadud kogemustel. Omikronvariandi põhjustatud nakatumiste suur arv tõi aga kaasa selle, et suur osa kaardist oli tähistatud tumepunasega, kuigi kõik liikmesriigid olid oma vaba liikumise piirangud kaotanud. Lisaks kohandasid liikmesriigid oma testimiskorda, mille tagajärjel tekkis mitu tumehalli piirkonda, kuna teatatud testimismäärad olid langenud allapoole soovituses (EL) 2022/107 kehtestatud künnist. Selline testimisstrateegiate nihkumine elanikkonda esindava valimi suunas lähitulevikus ei muutu. Selle tulemusena ei kujutanud valgusfoorikaart liidu muutunud epidemioloogilist olukorda enam piisava täpsusega. Pärast arutelusid liikmesriikide ja komisjoniga peatas Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus juba 2022. aasta juulis ajutiselt kaardi avaldamise.

(17) Sellest tulenevalt tuleks soovitusest (EL) 2022/107 koos valgusfoorikaardiga välja jätta viited konkreetsetele lisameetmetele, mida kohaldatakse tumepunasest piirkonnast reisivate isikute suhtes.

(18) Vaba liikumise õiguse kasutamise lisatingimuseks on ka reisija asukoha vormide kohustuslik esitamine ELi-sisese reisimise kontekstis kontaktide jälgimise eesmärgil. Selline nõue on seega põhjendatud ainult siis, kui see on vajalik ja proportsionaalne. Eelkõige ei tohiks liikmesriigid nõuda reisija asukoha vormi esitamist reisijatelt, kes

---

[10] https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/methods-detection-and-characterisation-sars-cov-2-variants-second-update

[11] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi sammud võitluses COVID-19 vastu: valmistumine sügiseks ja 2023. aasta talveks“ (COM(2022) 452 final).

kasutavad isiklikku transporti, liikugu nad siis auto, jalgrattaga või jalgsi. Selle põhjuseks on asjaolu, et neil on kindlasti väiksem kokkupuuteoht kui ühistranspordi kasutajatel ja nad tunnevad tavaliselt oma reisikaaslasi.

(19) Samal ajal, juhul kui liikmesriigid peaksid soovima aktiveerida piiriüleste reisijate kontaktide jälgimise, on olemas ühised vahendid, näiteks ELi digitaalne reisija asukoha vorm ja reisija asukoha andmevahetusplatvorm, millega vahetada reisijate andmeid nende kontaktide jälgimise suutlikkuse parandamiseks, piirates samal ajal reisijate ja transpordiettevõtjate koormust. Reisija asukoha vormi esitamise vajaduse vältimiseks võiksid liikmesriigid võimaluse korral riigisisese õiguse alusel ja kooskõlas andmekaitsenormidega kaaluda kontaktide jälgimiseks ka olemasolevate reisijaandmete kasutamist.

(20) Komisjon peaks Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse toetusel jätkama soovituse (EL) 2022/107 korrapärast läbivaatamist ning edastama oma järeldused nõukogule arutamiseks koos ettepanekuga seda soovitust vajaduse korral muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

Soovitust (EL) 2022/107 muudetakse järgmiselt:

(1) punkti 10 järel asendatakse pealkiri „Koordineeritud raamistik ohutu vaba liikumise hõlbustamiseks COVID-19 pandeemia ajal“ järgmisega:

„Koordineeritud raamistik vaba liikumise kohta COVID-19 pandeemia ajal“;

(2) punkt 11 asendatakse järgmisega:

„11. Liikmesriigid ei tohiks kehtestada isikute vabale liikumisele pandeemiaga seotud piiranguid rahvatervise kaalutlustel, välja arvatud punktides 11a ja 22 käsitletud olukorrad.“;

(3) lisatakse punktid 11 a, 11b ja 11c:

„11a. Ilma et see piiraks punktis 22 sätestatud hädapidurdusmehhanismi kohaldamist, peaks liikmesriik kehtestama pandeemiaga seotud piirangud isikute vabale liikumisele rahvatervise kaalutlustel üksnes kooskõlas punktides 1–10 sätestatud üldpõhimõtetega ja epidemioloogilise olukorra tõsise halvenemise korral.

Selleks et teha kindlaks, kas tegemist on olukorra tõsise halvenemisega esimese lõigu tähenduses, peaksid liikmesriigid võtma eelkõige arvesse COVID-19 tõttu oma tervishoiusüsteemidele avalduvat survet, eelkõige haigla- ja intensiivravipatsientide arvu.

Enne selliste piirangute kehtestamist peaks asjaomane liikmesriik hindama, kas nendega saavutatakse tõenäoliselt positiivne mõju epidemioloogilisele olukorrale, sealhulgas riiklikele tervishoiusüsteemidele avalduva surve märkimisväärne vähenemine.

Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus peaks andma liikmesriikidele ja komisjonile epidemioloogilise olukorra muutumise kohta korrapäraselt teavet.

11b. Kui liikmesriik kehtestab punkti 11a kohased piirangud, tuleks reisijatelt nõuda üksnes sellise kehtiva ELi digitaalse COVID-tõendi olemasolu, mis on välja antud vastavalt määrusele (EL) 2021/953 ja vastab punktis 12 sätestatud tingimustele.

Selles kontekstis tuleks kohaldada järgmisi erandeid:

(a) punktis 16 sätestatud erandid nõudest omada kehtivat ELi digitaalset COVID-tõendit;

(b) vastavalt punktis 22 sätestatud hädapidurimehhanismile võetud lisameetmed, et aeglustada murettekitavate ja uurimisaluste SARS-CoV-2 variantide levikut.

11c. Kui liikmesriik kehtestab punkti 11a kohased piirangud, peaks ta sellest kiiresti teavitama komisjoni ja teisi liikmesriike kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva ELi integreeritud korra (IPCR) võrgustiku kaudu. Sellisel juhul peaks liikmesriik esitama järgmise teabe:

(a) sellise nõude põhjused, sealhulgas selle vastavus vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõttele;

(b) hinnang sellise nõude eeldatava mõju kohta epidemioloogilisele olukorrale, sealhulgas seoses survega riiklikele tervishoiusüsteemidele;

(c) sellise nõude jõustumine ja kestus.

Lisaks tuleks selliseid piiranguid arutada IPCRi võrgustikus, sealhulgas selleks, et tagada kooskõla soovitusega (EL) 2022/XXXX.“;

(4) punkt 12 asendatakse järgmisega:

„12. Järgmiseid ELi digitaalseid COVID-tõendeid tuleks aktsepteerida, kui nende ehtsust, kehtivust ja terviklikkust on võimalik kontrollida:

(a) vaktsineerimistõend on välja antud kooskõlas määrusega (EL) 2021/953 kõnealuse määruse artikli 5 lõike 5 esimese lõiguga hõlmatud COVID-19 vaktsiini kohta või COVID-19 vaktsiini kohta, mis on läbinud WHO erakorralise kasutusloa menetluse ja millest nähtub, et selle omanik on:

– läbinud esmase vaktsineerimiskuuri ja viimasest doosist on möödunud vähemalt 14 päeva või

– saanud ühe või enama tõhustusdoosi pärast esmase vaktsineerimistsükli lõppu,

tingimusel et määruses (EL) 2021/953 sätestatud aktsepteerimisaeg ei ole veel lõppenud.

Liikmesriigid võivad aktsepteerida ka määruse (EL) 2021/953 artikli 5 lõike 5 teise lõiguga hõlmatud muude COVID-19 vaktsiinide kohta välja antud vaktsineerimistõendeid või määruse (EL) 2021/953 artikli 5 lõike 5 neljanda lõigu kohaselt välja antud vaktsineerimistõendeid.

Komisjon peaks alapunktis a sätestatud lähenemisviisi uute teaduslike tõendite valguses korrapäraselt taashindama;

(b) määruse (EL) 2021/953 kohaselt välja antud testimistõendid, milles on märgitud, et isik on saanud negatiivse testitulemuse:

– molekulaarse nukleiinhappe amplifikatsioonil põhineva testi (NAAT-test) korral mitte varem kui 72 tundi enne riiki saabumist või

– terviseohutuse komitees kokku lepitud ELi ühisesse COVID-19 antigeenitestide ühisloetelusse[12] kantud antigeenitesti korral mitte hiljem kui 24 tundi enne saabumist.

[12] Kättesaadav aadressil: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/public-health/high-quality-covid-19-testing_en

Vaba liikumise õiguse kasutamisel reisimiseks peaksid liikmesriigid aktsepteerima mõlemat liiki teste.

Liikmesriigid peaksid püüdma tagada, et testimistõendid antakse välja võimalikult kiiresti pärast testi jaoks proovi võtmist;

(c) määruse (EL) 2021/953 kohaselt välja antud läbipõdemistõendid, tingimusel et selles määruses sätestatud aktsepteerimisaeg ei ole veel lõppenud.“;

(5) punkt 15 asendatakse järgmisega:

„15. Kui liikmesriik kehtestab nõude, mille kohaselt peab isikul olema kehtiv ELi digitaalne COVID-tõend, siis võidakse nõuda isikutelt, kellel seda ei ole, et nad teeksid enne saabumist või mitte hiljem kui 24 tundi pärast saabumist NAAT-testi või antigeenitesti, mis on kantud ELi ühisesse COVID-19 antigeenitestide loetellu. Seda nõuet ei kohaldata isikute suhtes, kes on punkti 16 kohaselt vabastatud ELi digitaalse COVID-tõendi omamise kohustusest.“;

(6) punkti 16 alapunkt a asendatakse järgmisega:

„a) olulist ülesannet täitvad või vältimatu reisivajadusega reisijad, eelkõige:

– transporditöötajad või transporditeenuse osutajad, sealhulgas selliste kaubaveokite juhid, millega veetakse kaupu liikmesriigi territooriumil kasutamiseks või millega tehakse üksnes transiitvedusid;

– tervishoiutöötajad;

– patsiendid, kes reisivad mõjuvatel meditsiinilistel või perekondlikel põhjustel;

– diplomaadid, rahvusvaheliste organisatsioonide töötajad, rahvusvaheliste organisatsioonide kutsutud isikud, kelle füüsiline kohalolek on vajalik nende organisatsioonide nõuetekohaseks toimimiseks, sõjaväelased, humanitaarabitöötajad, elanikkonnakaitsetöötajad ja nõukogu rakendusotsuse (EL) 2022/382[13] artikliga 2 hõlmatud isikud;

– transiitreisijad;

– meremehed.“;

(7) pärast punkti 16 jäetakse välja pealkiri „ELi valgusfoorikaart ning sellel põhinevad erandid ja lisameetmed“;

(8) punktid 17, 18 ja 19 jäetakse välja;

(9) punkti 20 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Liikmesriikide toetamiseks peaks Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus jätkama SARS-CoV-2 murettekitavate ja uurimisaluste variantide kohta teabe ja andmete avaldamist.“;

(10) punktid 21, 22 ja 23 asendatakse järgmisega:

„21. Liikmesriigid peaksid hindama SARS-CoV-2 eri variantide levikut kogukonnas, valides järjendamiseks representatiivsed valimid, tegema geneetilise iseloomustamise

[13] Nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse (ELT L 71, 4.3.2022, lk 1).

ja teatama variantide tüpiseerimise tulemustest kooskõlas Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse avaldatud järjendamissuunistega.

22. Kui liikmesriik nõuab seoses uue SARS-CoV-2 murettekitava või uurimisaluse variandi tekkimisega reisijatelt, sealhulgas neilt, kellel on ELi digitaalse COVID-tõend, pärast oma territooriumile sisenemist karantiini või eneseisolatsiooni jäämist või testimist SARS-CoV-2 nakkuse suhtes või kui ta kehtestab selliste tõendite omanikele muid piiranguid, peaks ta sellest kiiresti teavitama komisjoni ja teisi liikmesriike ning esitama käesoleva soovituse punktis 11a ja määruse (EL) 2021/953 artikli 11 lõikes 2 osutatud teabe. Võimaluse korral tuleks see teave esitada 48 tundi enne uute piirangute kehtestamist. Võimaluse korral peaksid sellised meetmed piirduma piirkondliku tasandiga.

Seda tuleks kohaldada ka olukordade suhtes, kus epidemioloogiline olukord halveneb kiiresti ja tõsiselt viisil, mis osutab uue SARS-CoV-2 murettekitava või huvipakkuva variandi tekkimisele.

23. Kui liikmesriik võtab kasutusele hädapidurimehhanismi ning nõuab selle tulemusel transporditöötajatelt ja transporditeenuse osutajatelt COVID-19 nakkuse testi tegemist, peaks kasutama antigeeni kiirtesti ja karantiini jäämist ei peaks nõudma, mis ei tohiks põhjustada transpordihäireid. Et tagada roheliste transpordikoridoride toimimine, peaksid liikmesriigid transpordi- või tarneahela häirete korral sellised süstemaatilise testimise nõuded viivitamata kaotama või kehtetuks tunnistama. Lisaks ei tohiks muudelt punkti 16 alapunktide a ja b alla kuuluvatelt reisijatelt nõuda karantiini või eneseisolatsiooni jäämist.“;

(11) punkti 24 teine lõik asendatakse järgmisega:

„Tuginedes Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskuse viirusevariante käsitleva uue teabe korrapärasele hindamisele ja SARS-CoV-2 variante uuriva Euroopa eksperdirühma esitatud analüüsile, võib komisjon teha ettepaneku arutada nõukogus ka uut SARS-CoV-2 murettekitavat või uurimisalust varianti.“;

(12) punkt 27 asendatakse järgmisega:

„27. Kui liikmesriik nõuab punkti 11a või 22 kontekstis, et isikud, kes reisivad nende territooriumile ühistranspordiga, kus istekoht või kajut on eelnevalt määratud, esitaksid kooskõlas andmekaitsenõuetega kontakti tuvastamise eesmärgil reisija asukoha vormid, peaksid nad kasutama ELi ühismeetmega „Healthy Gateways“[14] välja töötatud ühtset digitaalset reisija asukoha vormi ja ühinema reisija asukoha andmevahetusplatvormiga, et parandada oma piiriülest kontaktide jälgimise suutlikkust kõigi transpordiliikide puhul. Liikmesriigid ei tohiks nõuda reisija asukoha vormi esitamist eratranspordiga reisimisel. Kui see on riigisisese õiguse alusel ja kooskõlas andmekaitsenormidega võimalik, võiksid liikmesriigid kaaluda kontaktide jälgimiseks ka olemasolevate reisijaandmete kasutamist.“;

(13) punktid 29 ja 30 asendatakse järgmisega:

„29. Kooskõlas määruse (EL) 2021/953 artikliga 11 peaksid liikmesriigid andma asjaomastele sidusrühmadele ja üldsusele selget, põhjalikku ja õigeaegset teavet kõigi vaba liikumise õigust mõjutavate meetmete ja kaasnevate nõuete kohta, näiteks vajaduse kohta esitada reisija asukoha vorm. See hõlmab teavet selliste nõuete kaotamise või puudumise kohta. Teave tuleks avaldada ka masinloetavas vormingus.

[14] https://www.euplf.eu/en/home/index.html

30. Liikmesriigid peaksid seda teavet korrapäraselt ajakohastama ja tegema selle õigeaegselt kättesaadavaks ka veebiplatvormil „Re-Open EU“. Liikmesriigid peaksid esitama veebiplatvormil „Re-open EU“ ka teabe ELi digitaalsete COVID-tõendite riigisisese kasutamise kohta.

Teave uute meetmete kohta tuleks avaldada võimalikult varakult ja üldjuhul vähemalt 24 tundi enne nende jõustumist, võttes arvesse, et epidemioloogiliste hädaolukordade puhul on vaja teatavat paindlikkust.“;

(14) lisa jäetakse välja.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja